

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه موافقت‌نامه همکاری بین جمهوری
اسلامی ایران و جمهوری لهستان در مورد همکاری
در زمینه‌های فرهنگی، آموزشی، علمی، ورزشی،
جوانان و رسانه‌های گروهی»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ انتشار:
۱۴۰۲/۱۰/۱۶

شماره مسلسل: ۱۹۵۳۲
کد موضوعی: ۲۷۰

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

عنوان گزارش:

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه موافقت‌نامه همکاری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری لهستان در مورد همکاری در زمینه‌های فرهنگی، آموزشی، علمی، ورزشی، جوانان و رسانه‌های گروهی»

نام دفتر:

مطالعات فرهنگ و آموزش (گروه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی)

تهیه و تدوین کنندگان:

سعید شفیعا، محمدامین قاسمی پیربلوطی، محمدصادق عبداللهی کرمانی، حسین نصیری، یوسف زراعت‌کیش، مبین حاج حسنی، صادق رنجبر، امیرحسین اسکندری، محبوبه محمدعلی، اکرم آقا محمدی

ناظر علمی:
موسی بیات

مدیر مطالعه:
سعید شفیعا

اظهار نظرکننده:
احسان فلاحی

همکار:
محمد آدمی ابرقویی

گرافیک و صفحه آرایی:
سیده فاطمه ابوطالبی

ویراستار ادبی:
سیده مرضیه موسوی‌راد

تاریخ شروع مطالعه:
۱۴۰۲/۰۷/۰۱

واژه‌های کلیدی:
۱. لایحه موافقت‌نامه
۲. جمهوری لهستان
۳. موافقت‌نامه فرهنگی

فهرست مطالب

چکیده.....	۶
خلاصه مدیریتی.....	۷
۱. مقدمه.....	۸
۲. بررسی کلیات.....	۸
۳. بررسی جزئیات.....	۹
۴. ایرادهای وارده به ترجمه متن انگلیسی.....	۱۶
۵. عدم توسعه مناسب توافقنامه در زمینه رسانه‌های گروهی.....	۱۶
۶. ایجاد تعهد یک‌جانبه برای جمهوری اسلامی ایران.....	۱۶
۷. فقدان موعدهای زمانی مشخص برای انجام تبادلات فرهنگی.....	۱۷
۸. کلی‌گویی و غیرعملیاتی بودن مواد لایحه.....	۱۷
۹. نتیجه‌گیری و پیشنهادها.....	۱۷
منابع و مآخذ.....	۱۷

فهرست جدول

جدول بررسی کارشناسی مواد لایحه و پیشنهادات اصلاحی.....	۹
--	---

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه موافقت‌نامه همکاری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری لهستان در مورد همکاری در زمینه‌های فرهنگی، آموزشی، علمی، ورزشی، جوانان و رسانه‌های گروهی»

چکیده

لایحه موافقت‌نامه همکاری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری لهستان در زمینه‌های فرهنگی، آموزشی، علمی، ورزشی و رسانه‌های گروهی با شماره ثبت ۹۳۲ در تاریخ ۱۴۰۲/۵/۸ اعلام وصول شد. این دو کشور در سال ۱۳۴۷ اقدام به تصویب موافقت‌نامه همکاری در حوزه فرهنگی کردند که به حوزه‌های مشابه پرداخته بود، اما لایحه اخیر از جهت جزئیات و موضوعات گسترده‌تر و جامع‌تر به نظر می‌رسد. هرچند در توافقنامه پیشین تنظیم موعدهای زمانی مشخص به صورت سالیانه یا دوسالیانه در جهت برنامه‌ریزی در مورد مفاد موافقت‌نامه را در بر گرفته بود که در این لایحه چنین موضوعی مشاهده نمی‌شود. تقویت همکاری‌های بین‌المللی و تلاش برای توسعه تعاملات فرهنگی از جمله مواردی است که در این لایحه اخیر به آن تأکید دارد، بنابراین کلیات آن مورد تأیید است.

در بررسی جزئیات، اما ایرادهایی مانند مسئله ترجمه، عدم توسعه متن در زمینه رسانه‌های گروهی، ایجاد تعهدات یک‌جانبه برای جمهوری اسلامی ایران، عدم زمان‌گذاری مشخص برای انجام تعاملات عنوان شده، کلی‌گویی و غیرعملیاتی بودن برخی مواد، قابل توجه است. لذا با اعمال اصلاحات فوق در متن لایحه، تصویب این موافقت‌نامه مورد تأیید خواهد بود.

پیشنهاد می‌شود سازوکار اجرایی و با تقنین به صورتی طراحی شود تا مجلس شورای اسلامی فرصت و امکان کافی برای اعمال اصلاحات و با تغییر در متن موافقت‌نامه‌هایی که مبتنی بر اصول هفتاد و هفتم و یکصد و بیست و پنجم قانون اساسی باید به تصویب مجلس برسند را داشته باشد، در غیر این صورت بیم آن می‌رود اقدامات مربوط به بررسی و کارشناسی متون، ماهیت تشریفاتی و شکلی پیدا کنند. لذا با توجه به اینکه نزدیک به ۴۸ درصد مواد لایحه نیازمند سطحی از تغییرات است، پیشنهاد می‌شود روند عقد توافقنامه بین‌المللی به نحوی مدیریت شود تا جایگاه مجلس شورای اسلامی در جهت رفع مسائل احتمالی در متن توافقنامه‌ها تقویت شود.

■ مسئله اصلی

موافقت نامه های همکاری بین کشورها، بسترهای مناسبی برای تعاملات نزدیک تر بین جوامع و ایجاد شناخت است که در ایجاد صلح جهانی نقش بسزایی دارد. لایحه موافقت نامه همکاری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری لهستان در زمینه های فرهنگی، آموزشی، علمی، ورزشی، جوانان و رسانه های گروهی نیز با همین فلسفه و نگرش تدوین و اعلام وصول شده است. از آنجاکه مطابق اصول هفتاد و هفتم و یکصد و بیست و پنجم قانون اساسی، لایحه فوق نیازمند دریافت مصوبه از مجلس شورای اسلامی بوده، بررسی کلیات و جزئیات آن دارای اهمیت است.

■ نقاط قوت و ضعف لایحه

انعقاد موافقت نامه همکاری بین کشور جمهوری اسلامی ایران و جمهوری لهستان از نظر فرهنگی، آموزشی، علمی، ورزشی، جوانان و رسانه های گروهی حائز اهمیت است و همچنین موجب تکمیل موافقت نامه فرهنگی سال ۱۳۴۷ دو کشور است، بنابراین کلیت لایحه مورد تأیید است. لایحه حاضر به واسطه تأکید بر عبارات کلی و فقدان تعریف موعدهای مشخص زمانی، غیر قابل برنامه ریزی و فاقد قابلیت سنجش است. لذا نمی توان از آن انتظار ارائه عملکرد شفاف داشت. ایرادهای اساسی به ترجمه فارسی متن وارد است و از آنجاکه متن انگلیسی معیار توافق بین دو کشور است، این موضوع نقطه ضعف کلیدی به حساب می آید.

موافقت نامه هر چند در عنوان به رسانه های گروهی اشاره دارد، اما در بیشتر به زمینه ای محدود (صرفاً به رادیو و تلویزیون) تأکید داشته است. این در حالی است که امکان توجه به تمامی رسانه های گروهی وجود داشته است.

چنین موافقت نامه هایی مطابق با اصول هفتاد و هفتم و یکصد و بیست و پنجم قانون اساسی نیازمند تصویب در مجلس شورای اسلامی هستند. در صورتی که متن موافقت نامه نیاز به اصلاح یا تغییر جدی داشته باشد و مورد رضایت طرف مقابل قرار نگیرد، این موضوع از طریق مذاکرات جدید بین دو طرف و ارسال لایحه جدیدی به مجلس شورای اسلامی ممکن خواهد شد.

■ پیشنهادهای مرکز پژوهش ها

جزئیات لایحه مورد تأیید نیست و برای بهبود آن اصلاحات اساسی در بخش آموزش، برنامه های همکاری، تعهدات بین المللی و مدت اعتبار و خاتمه لازم است.

پیشنهاد می شود قبل از نهایی سازی و امضای موافقت نامه های بین المللی با کشورها و یا نهادهای خارجی، مجلس شورای اسلامی به عنوان نهاد تقنین و نظارتی به مشارکت گرفته شود. مطابق با آنچه بیان شد تصویب لایحه حاضر در مجلس شورای اسلامی پس از اعمال اصلاحات توسط طرفین بلامانع است.

۱. مقدمه

جمهوری لهستان کشوری در اتحادیه اروپاست که به‌عنوان کشوری مرکزی با کشورهای جمهوری چک، آلمان، اسلواکی، اوکراین، بلاروس، لیتوانی و روسیه همسایه است. مطابق اسناد موجود، روابط تجاری ایران و لهستان به سال ۸۵۳ شمسی بازمی‌گردد که میان پادشاهان دو کشور نامه‌نگاری‌هایی برای این موضوع صورت گرفت. همچنین تشکیل حکومت صفویه در روابط سیاسی دو طرف را نقطه عطف روابط دو کشور دانسته‌اند. تأثیرات فرهنگی و هنری دو کشور علی‌رغم بُعد مسافت زیاد، قابل توجه است. به شکلی که آثار هنر کاتولیک فرهنگ لهستان را در نقاشی‌های عصر صفویه ایران و برخی حوزه‌های دیگر مثل پوشاک می‌توان یافت. همچنین تونیک بلند و کمر بند ابریشمی ایرانی از اواخر قرن شانزدهم میلادی تا اواخر قرن هجدهم میلادی به‌عنوان لباس ملی لهستانی‌ها مرسوم و مورد استفاده بود، اما تا پیش از جنگ جهانی دوم تعداد ساکنین لهستانی در ایران به دوست نفر نمی‌رسید، موضوعی که پس از جنگ جهانی دوم به کلی تغییر کرد. لهستان در جنگ جهانی دوم، در سپتامبر سال ۱۹۳۹ مورد تهاجم آلمان نازی و اتحادیه جماهیر شوروی قرار گرفت. جمعیت بسیاری از لهستانی‌ها بیش از سه سال به برخی از شهرهای ایران پناه آوردند. شهرهای بسیاری مانند اصفهان، بند انزلی، مشهد، اهواز، تهران و ... پذیرای سیل عظیمی از مهاجران نظامی و غیرنظامی این کشور شدند [۱]. حس مهمان‌نازی و بخشندگی مردم ایران در شرایطی قحطی جنگ، توسط نمایندگان مهاجر لهستانی‌ها در حافظه تاریخی ارتباطات دو کشور باقی است و یکی از نقاط برجسته ارتباط فرهنگی دو کشور به حساب می‌آید [۲]. در سال ۱۳۴۷ توافقنامه‌ای میان دو کشور منعقد شد که به موضوعات همکاری فرهنگی بین دو کشور اختصاص داشت و حوزه‌های دانشگاهی، مبادله اطلاعات، رادیو و تلویزیون، تدریس زبان و ... را شامل می‌شد. همچنین در سال ۱۳۵۲ میان دو کشور موافقت‌نامه همکاری علمی و فنی امضا شد که در راستای تمایل به تحکیم روابط دوستانه و همکاری‌های بین‌المللی علمی، فنی و توسعه اقتصادی را مدنظر قرار داشت. از دیگر موافقتنامه‌های بین دو کشور می‌توان به قانون موافقت‌نامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف در مورد مالیات‌های بر درآمد بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان و پرتکل اصلاحی آن مصوب سال ۱۳۸۵ یا قانون موافقت‌نامه همکاری اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان مصوب سال ۱۳۹۶ نیز اشاره کرد. بنابراین تعاملات بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری لهستان دارای سابقه‌ای دیرینه و با بسترهای فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی است. هر چند دو کشور فاصله زیادی با یکدیگر دارند، اما به‌واسطه رویدادهای سیاسی و تعاملات اقتصادی، بسترهای اثرگذاری فرهنگی و اجتماعی بسیاری را بین دو کشور فراهم کرده است.

۲. بررسی کلیات

بررسی تکمیلی، مؤید این نکته است که سرفصل‌های اشاره شده در لایحه نسبت به موافقت‌نامه سابق توسعه یافته‌تر شده است، هر چند در پاره‌ای از موارد نسبت به عملیاتی بودن آن ابهام‌هایی وجود دارد. چراکه فقدان تعریف بازه زمانی مشخص برای برنامه‌های فرهنگی و ورزشی مشترک، موجب نامشخص بودن گام‌های ممکن برای اقدامات مشترک است. همچنین تأکید بر همکاری بدون شرط و عدم التزام به رعایت محدودیت‌های مدنظر جمهوری اسلامی ایران نسبت به استانداردهای مدنظر یونسکو در زمینه‌های آموزشی، علمی، ارتباطی و فرهنگی این سند را قابل نقد و مسئله‌آفرین خواهد کرد.^۱

موافقت‌نامه‌های همکاری بین کشورها در کنار معاهدات بین‌المللی، بستری مناسب برای تقویت تعاملات بین فرهنگی و تقویت بسترهای لازم برای کاهش تنش‌های احتمالی است. بنابراین کلیات لایحه حاضر مورد تأیید است. از آنجاکه پیش از این دو کشور در سال ۱۳۴۷ و در قالب موافقت‌نامه فرهنگی با یک مقدمه و ۹ ماده، اقدام مشابهی انجام داده‌اند، لایحه اخیر باید در راستای بهبود مفاد موافقت‌نامه گذشته صورت گرفته باشد، در غیر این صورت هزینه‌های بررسی و رسیدگی به آن غیر قابل توجیه است.

۱. بیانات مقام معظم رهبری در مورد سند ۲۰۳۰ یونسکو در تاریخ ۱۷ خردادماه سال ۱۳۹۶؛ مسئله استقلال خیلی مهم است؛ مسئله سند ۲۰۳۰ از این قبیل است. حالا بعضی می‌آیند می‌گویند ما تحفظ دادیم یا گفتیم فلان چیزش را قبول نداریم؛ نه، بحث سر اینها نیست؛ فرض کنیم در این سند هیچ چیز واضح بینی هم که مخالف اسلام باشد وجود نداشته باشد؛ که حالا وجود دارد؛ من حرفم این است که نظام آموزشی کشور نباید بیرون کشور نوشته شود. آنها که خیال می‌کنند ما گزارش درست نگرفتیم؛ نه، گزارش‌های ما گزارش‌های درستی است. شما می‌گویید این سند مثلاً خلاف اسلام ندارد، داشته باشد یا نداشته باشد، اینجا ایران است، اینجا جمهوری اسلامی است. نظام آموزشی ما را چهار نفر بنشینند در یونسکو بنویسند! چرا؟ این همان مسئله استقلال است.

۳. بررسی جزئیات

برای دریافت بهتر، از متن لایحه و تشخیص ایرادها و ابهام های آن، مواد آن به صورت تفکیکی مورد بررسی قرار گرفت. لذا در این بخش متن لایحه با توجه به نظرات کارشناسی واکاوی شد و پس از شناسایی نکات و ابهام های وارده به ۳۱ ماده آن متن اصلاحی به شرح جدول ۱ ارائه شد.

جدول بررسی کارشناسی مواد لایحه و پیشنهادات اصلاحی

متن اصلاحی	اظهاری نظر کارشناسی	متن لایحه
--	مورد تأیید است.	ماده (۱) - طرف ها بر اساس مفاد این موافقت نامه، قوانین داخلی کشور هریک از طرف ها و در راستای اصل رفتار متقابل از تمامی ابتکارات با هدف توسعه بیشتر همکاری ها در زمینه های فرهنگی، آموزش، علم، ورزش جوانان رسانه های جمعی و سایر حوزه ها حمایت خواهند کرد.
--	مورد تأیید است.	ماده (۲) - طرف ها برای ایجاد و توسعه همکاری های فرهنگی و علمی بر اصول احترام به فرد، به رسمیت شناختن اهمیت ارزش های معنوی و فرهنگی آزاداندیشی و بردباری و رعایت قوانین حاکم در هر دو کشور اهمیت ویژه ای قائل خواهند.
--	مورد تأیید است.	ماده (۳) - طرف ها از همکاری بین سازمان های غیر دولتی به موجب این موافقت نامه ضمن رعایت قوانین داخلی کشور هریک از طرف ها حمایت خواهند کرد.
ماده (۴) - طرف ها از همکاری مستقیم بین مؤسسات فرهنگی در هر دو کشور [با رعایت قوانین داخلی کشور هریک از طرف ها] برای اجرای ابتکارات پیش بینی شده در این موافقت نامه حمایت خواهند کرد.	مطابق مواد پیشین لازم است ذکر شود که با رعایت قوانین داخلی کشور هریک از طرف ها	ماده (۴) - طرف ها از همکاری مستقیم بین مؤسسات فرهنگی در هر دو کشور برای اجرای ابتکارات پیش بینی شده در این موافقت نامه حمایت خواهند کرد.
-	مورد تأیید است.	ماده (۵) - طرف ها به منظور تسهیل آشنایی متقابل، اقداماتی را با هدف دسترسی بیشتر به دستاوردهای فرهنگی خود از راه های زیر انجام خواهند داد: ۱- حمایت از تماس های مستقیم و تبادل نویسندگان، هنرمندان و کارشناسان در زمینه فرهنگ؛ ۲- حمایت از شرکت هنرمندان و گروه های هنری در مسابقات و جشنواره های بین المللی که در هر دو کشور برگزار می شود؛ ۳- فراهم آوردن امکان تبادل تجربیات بین هنرمندان و صاحب نظران عرصه فرهنگ از طریق برگزاری کارگاه ها و کارآموزی؛ ۴- حمایت از ابتکارات در زمینه های ترجمه و نشر برای ترویج آثار ادبی نویسندگان کشور طرف دیگر، به ویژه آثار ادبی معاصر؛ ۵- برگزاری نمایشگاه ها، کنسرت ها، نمایش های تئاتر و سایر پرویدادهای هنری.
ماده (۶) - طرف ها در زمینه سینما از موارد زیر حمایت خواهند کرد: ۱- همکاری بین بایگانی های (آرشیو) فیلم ملی، مؤسسات فیلم و تهیه کنندگان فیلم از هر دو کشور؛ ۲- انجام تولیدات مشترک و ارائه خدمات تولید فیلم، مشروط به توافق های جداگانه بین طرف ها در هر مورد؛ ۳- سازماندهی نمایش فیلم ها و بخش [مرور آثار گذشته]، مشروط به توافق های جداگانه بین طرف ها در هر مورد؛ ۴- شرکت در جشنواره های بین المللی فیلم که در هریک از کشورها طبق قواعد و مقررات این جشنواره ها برگزار می شود.	کلیات مورد تأیید است. در خصوص بعضی بندها و جزئیات آن، ابهام وجود دارد: در بند (۳)، عبارت «بخش نگاه به گذشته» که معادل اصطلاح Retrospective قرار داده شده، دچار ابهام است. در حوزه سینما منظور از این اصطلاح، مرور نمایش مجموعه ای از آثار سینمایی است که به یک کارگردان، بازیگر، دوره، سبک، مضمون، کشور و... خاص تعلق دارند. بند (۴) دارای ابهام است و برداشت های متفاوتی از آن می شود. مشخص نیست که آیا منظور مشارکت در جشنواره های برگزار شده توسط طرفین است یا شرکت دادن آثار تولیدی مشترک در جشنواره های بین المللی مختلف یا چیز دیگر. به طور کلی وجهه و شیوه همکاری مشترک دو کشور در این زمینه روشن نیست و بهتر است در راستای آنچه مورد نظر است، باز نویسی شود.	ماده (۶) - طرف ها در زمینه سینما از موارد زیر حمایت خواهند کرد: ۱- همکاری بین بایگانی های (آرشیو) فیلم ملی، مؤسسات فیلم و تهیه کنندگان فیلم از هر دو کشور؛ ۲- انجام تولیدات مشترک و ارائه خدمات تولید فیلم، مشروط به توافق های جداگانه بین طرف ها در هر مورد؛ ۳- سازماندهی نمایش فیلم ها و بخش نگاه به گذشته، مشروط به توافق های جداگانه بین طرف ها در هر مورد؛ ۴- شرکت در جشنواره های بین المللی فیلم که در هریک از کشورها طبق قواعد و مقررات این جشنواره ها برگزار می شود.

متن اصلاحی	اظهار نظر کارشناسی	متن لایحه
<p>ماده (۷) - طرف‌ها همکاری در زمینه هنرهای مردمی را با توانمند ساختن هنرمندان و گروه‌های هنری [به وسیله اقدامات حمایتی در حوزه‌های آموزش، پاسداشت و حراست، تولید، ترویج و توزیع] برای شرکت در مسابقات و جشنواره‌های مردمی و با سازماندهی نمایشگاه‌ها [و رویدادهای هنری در رشته‌های مختلف، با تأکید بر صنایع دستی هنری تشویق خواهند کرد.</p>	<p>اگرچه آثار هنری مربوط به صنایع دستی، بخشی برجسته از هنرهای مردمی (Folk Arts) را تشکیل می‌دهند، می‌توان به انواع و گونه‌های متعدد هنری دیگر نیز ذیل هنرهای مردمی پرداخت. به طور کلی مفهوم «هنرهای مردمی» (همچنین: هنرهای بومی یا محلی) در کنار مفهوم «هنرهای زیبا» (Fine Arts) معنا می‌یابد. آثار مربوط به هنرهای زیبا عمدتاً به خاطر ارزش هنری‌شان مورد توجه قرار می‌گیرند. این دسته از آفرینش‌های هنری اغلب برای نمایش عمومی (برای مثال در گالری‌ها) ساخته و پرداخته می‌شوند و بدین سبب از مخاطب خاص برخوردارند. در حالی که آثار مربوط به هنرهای مردمی، از جهت اهمیت فرهنگی‌شان درخور توجه‌اند و در بافتار زندگی روزمره مردم، یک اجتماع یا منطقه خاص، استفاده تزئینی یا کاربردی خاصی دارند. بنابراین، هنرهای مردمی طیف وسیع و پرتنوعی از انواع هنرها را دربر گرفته و ظرفیتی گران بها برای پویایی و توسعه همکاری‌های بین‌المللی فرهنگی و نیز با جان بخشی به میراث بومی هر منطقه به شمار می‌روند. از سوی دیگر، بهتر است توانمندسازی هنرمندان فعال در این عرصه، با رویکردی جهت‌گیری مشخص‌تری تعیین شود. زیرا توانمندسازی می‌تواند اقدامات مختلفی از جمله حراست و نگهداری، آموزش، تولید و آفرینش، ترویج و اشاعه و... را شامل شود.</p>	<p>ماده (۷) - طرف‌ها همکاری در زمینه هنرهای مردمی را با توانمند ساختن هنرمندان و گروه‌های هنری برای شرکت در مسابقات و جشنواره‌های مردمی و با سازماندهی نمایشگاه‌های صنایع دستی هنری تشویق خواهند کرد.</p>
<p>ماده (۸) - طرف‌ها از همکاری مستقیم بین موزه‌ها به ویژه در حوزه ارائه متقابل مجموعه‌های خود [با رعایت قوانین داخلی کشور هر یک از طرف‌ها] به اشتراک گذاشتن تجربیات مربوط به مدیریت موزه و سازماندهی آموزش و بازدید برای کارشناسان موزه‌شناسی حمایت خواهند کرد.</p>	<p>از آنجا که به واسطه اصل هشتاد و سوم قانون اساسی انتقال نفایس ملی و نفایس ملی منحصراً به فردی غیر شامل محدودیت‌هایی است و در حال حاضر برای اجرای این اصل قانون مشخصی ذکر نشده است، موضوع انتقال اشیای بین موزه‌ها باید در چارچوبی موردی صورت گیرد. لذا لازم است به رعایت قوانین داخلی کشور هر یک از طرف‌ها و به طور خاص موضوع انتقال اشیای تکیه شود.</p>	<p>ماده (۸) - طرف‌ها از همکاری مستقیم بین موزه‌ها به ویژه در حوزه ارائه متقابل مجموعه‌های خود به اشتراک گذاشتن تجربیات مربوط به مدیریت موزه و سازماندهی آموزش و بازدید برای کارشناسان موزه‌شناسی حمایت خواهند کرد.</p>
<p>ماده (۹) - ۱- طرف‌ها [با رعایت ملاحظات امنیتی و حفظ محرمانگی] از همکاری بین بایگانی‌ها (آرشیوها) و کتابخانه‌های ملی در هر دو کشور، به ویژه در حوزه تبادل اطلاعات در مورد حفظ و ارائه مجموعه‌ها، اجرای طرح‌های (پروژه‌های) تحقیقاتی و آموزشی، و همچنین ابتکارات مربوط به رقومی (دیجیتالی) کردن مجموعه‌های کتابخانه‌ای حمایت خواهند کرد. ۲- طرف‌ها [با رعایت ملاحظات امنیتی و حفظ محرمانگی] از همکاری در زمینه بایگانی (آرشیو)، به ویژه در مورد در دسترس قرار دادن مجموعه‌ها برای اهداف علمی، اجتماعی و حقوقی، تبادل تجربیات، انتشارات تخصصی و تصویربرداری از اسناد، طبق قوانین داخلی کشور هر یک از طرف‌ها حمایت خواهد کرد.</p>	<p>با رعایت ملاحظات امنیتی در خصوص اسناد و اطلاعاتی که جنبه محرمانه دارند، مورد تأیید است.</p>	<p>ماده (۹) - ۱- طرف‌ها از همکاری بین بایگانی‌ها (آرشیوها) و کتابخانه‌های ملی در هر دو کشور، به ویژه در حوزه تبادل اطلاعات در مورد حفظ و ارائه مجموعه‌ها، اجرای طرح‌های (پروژه‌های) تحقیقاتی و آموزشی و همچنین ابتکارات مربوط به رقومی (دیجیتالی) کردن مجموعه‌های کتابخانه‌ای حمایت خواهند کرد. ۲- طرف‌ها از همکاری در زمینه بایگانی (آرشیو)، به ویژه در مورد در دسترس قرار دادن مجموعه‌ها برای اهداف علمی، اجتماعی و حقوقی، تبادل تجربیات، انتشارات تخصصی و تصویربرداری از اسناد، طبق قوانین داخلی کشور هر یک از طرف‌ها حمایت خواهد کرد.</p>

متن اصلاحي	اظهار نظر کارشناسي	متن لايحه
--	مورد تأیید است. این ماده و بندهای آن از آن جهت دارای ارزش است که در صورتی که هریک از طرفین از کنوانسیون مؤسسه بین المللی یکنواخت سازی حقوق خصوصی پیرامون اشیای فرهنگی مسروقه یا غیر قانونی خارج شده، خارج شوند، نسبت به یکدیگر دارای تکلیف متقابل باقی خواهند ماند.	ماده (۱۰)- ۱- طرفها از همکاری در زمینه حفاظت از میراث فرهنگی به ویژه از طریق تبادل اطلاعات و تجربیات بین مؤسسات صلاحیت دار و اجرای برنامه های آموزشی و طرح های پروژه های تحقیقاتی مشترک حمایت خواهند کرد. ۲- طرفها به منظور جلوگیری از واردات صادرات و انتقال غیر قانونی مالکیت اموال فرهنگی که میراث فرهنگی آنها را تشکیل می دهد طبق قوانین حاکم در هریک از کشورها و معاهدات (کنوانسیون های) بین المللی که هر دو کشور طرف آن هستند همکاری خواهند کرد. طرفها تأکید می کنند که اموال فرهنگی که به طور غیر قانونی از قلمرو کشور یک طرف صادر شده و به طور غیر قانونی به قلمرو کشور طرف دیگر وارد شده است، مسترد خواهد شد.
--	مورد تأیید است.	ماده (۱۱)- ۱- طرفها تماس مستقیم بین نهادهای صلاحیت دار فعال در زمینه حفاظت از بناهای تاریخی و باستان شناسی را تسهیل خواهند کرد. طرفها از اجرای طرح های پروژه های مشترک در این زمینه حمایت خواهند کرد. ۲- طرفها در حفاظت از آثار میراث فرهنگی جهانی که در قلمروهای هر دو کشور قرار دارد همکاری خواهند کرد.
ماده (۱۲)- ۱- طرفها مجدداً تأکید می کنند که جنگی قبور سربازان نیروهای مسلح لهستان در شرق و غیر نظامیان فوت شده در طول جنگ و مکان های یادبود اختصاص یافته به آنها واقع در قلمرو جمهوری اسلامی ایران از حمایت قانونی برخوردار خواهند بود. [تبصره: طرفین در مورد تعداد، هزینه ها و فرایند اجرایی مورد نیاز برای در حمایت قانون قرار گرفتن گورستان های مذکور به صورت مستقل به توافق خواهند رسید.] ۲- طرفها دسترسی و مبادله نسخه های اقلام بایگانی شده (آرشیوی) و هرگونه اطلاعات مربوط به محل دفن افراد موضوع بند (۱) را تسهیل خواهند کرد.	این تکلیف صرفاً برای جمهوری اسلامی ایران است. چراکه سابقه پناه دادن به نظامیان و غیر نظامیان لهستانی در جنگ جهانی دوم را در کارنامه دارد. نکته قابل توجه اینکه حمایت قانونی از گورستان های زمانی ممکن است که این آثار در فهرست آثار ملی ثبت شده باشند. نمونه ای چون قبرستان لهستانی های اهو از (در مجاورت محله حصیرآباد) وجود دارد که همچنان ثبت نشده است. در حالی که برخی از قبرستان ها مثل نمونه های موجود در تهران (شماره ثبت ملی ۲۶۸۸) و مشهد (شماره ثبت ملی ۳۱۴۴۴) این تشریفات رسمی را طی کرده اند. لذا مطابق با این ماده وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مکلف خواهد شد تا زمانی مشخص تعداد قبرستان های ثبت ملی نشده ی لهستانی ها را شناسایی و اسنادهای لازم را ابلاغ و زمینه ی ثبت آنها را فراهم سازد. این تکلیف لزوم اختصاص بودجه مشخص برای این وزارت و تحمل بار مالی برای دولت را به همراه دارد.	ماده (۱۲)- ۱- طرفها مجدداً تأکید می کنند که گورستان های، جنگی قبور سربازان نیروهای مسلح لهستان در شرق و غیر نظامیان فوت شده در طول جنگ و مکان های یادبود اختصاص یافته به آنها واقع در قلمرو جمهوری اسلامی ایران از حمایت قانونی برخوردار خواهند بود. ۲- طرفها دسترسی و مبادله نسخه های اقلام بایگانی شده (آرشیوی) و هرگونه اطلاعات مربوط به محل دفن افراد موضوع بند (۱) را تسهیل خواهند کرد.
ماده (۱۳)- ۱- طرفها بیان می دارند که [دارایی های هنری و اموال فرهنگی ایرانی واقع در قلمرو جمهوری لهستان و آثار هنری و فرهنگی لهستانی واقع در قلمرو جمهوری اسلامی ایران از حمایت قانونی برخوردار خواهند بود. ۲- طرفها دسترسی به آثار ذکر شده در بند (۱) را برای مطالعه پژوهشگران هنر سنتی و کارشناسان میراث فرهنگی تسهیل خواهند کرد.	ترکیب Cultural Property به معنای اموال فرهنگی است و نیاستی به معنای آثار ترجمه شود. شایان ذکر است اموال فرهنگی دارای گستره ی بزرگی است و (در بند (۱)) صرفاً به حوزه میراث فرهنگی محدود نشده است.	ماده (۱۳)- ۱- طرفها بیان می دارند که آثار هنری و اموال فرهنگی ایرانی واقع در قلمرو جمهوری لهستان و آثار هنری و فرهنگی لهستانی واقع در قلمرو جمهوری اسلامی ایران از حمایت قانونی برخوردار خواهند بود. ۲- طرفها دسترسی به آثار ذکر شده در بند (۱) را برای مطالعه پژوهشگران هنر سنتی و کارشناسان میراث فرهنگی تسهیل خواهند کرد.

متن اصلاحی	اظهارنظر کارشناسی	متن لایحه
<p>ماده (۱۴) - طرف‌ها از همکاری در زمینه رسانه‌های گروهی [از قبیل رسانه‌های سنتی (شامل رسانه‌های چاپی: مطبوعات و نشریات، رسانه‌های الکترونیک: رادیو و تلویزیون و شبکه‌های ماهواره‌ای و رسانه‌های برخط: وبسایت‌های شخصی و خبرگزاری‌های آنلاین) و رسانه‌های جدید (شامل شبکه‌های اجتماعی، پیام‌رسان‌ها، تلویزیون‌های تعاملی (IPTV)، سرویس‌های اشتراک ویدئو (VSP) و کاربرمحور (UGC) و سامانه‌های ویدئوی درخواستی ناشر محور برخط (VOD)] در هر دو کشور به ویژه در زمینه مسائل فنی و هنری، اطلاعات، آموزش و تبادل برنامه براساس قواعدی که با قوانین داخلی حاکم و شرایط تعیین شده در توافق‌های دوجانبه مطابقت دارد حمایت خواهند کرد.</p>	<p>قابلیت توسعه و تقویت حکم وجود دارد.</p> <p>ابعاد همکاری قابل توسعه به سایر رسانه‌های گروهی نیز می‌باشد و می‌توان از ظرفیت این توافق‌نامه برای همکاری در زمینه‌های مطبوعات، رسانه‌های جدید همچون شبکه‌های اجتماعی، پیام‌رسان‌ها، تلویزیون‌های تعاملی (IPTV)، سرویس‌های اشتراک ویدئو (VSP) و کاربرمحور (UGC) و سامانه‌های ویدئوی درخواستی ناشر محور برخط (VOD) استفاده کرد.</p>	<p>ماده (۱۴) - طرف‌ها از همکاری در زمینه پخش رادیو و تلویزیونی در هر دو کشور به ویژه در زمینه مسائل فنی و هنری، اطلاعات، آموزش و تبادل برنامه براساس قواعدی که با قوانین داخلی حاکم و شرایط تعیین شده در توافق‌های دوجانبه مطابقت دارد حمایت خواهند کرد.</p>
<p>-</p>	<p>مورد تأیید است</p>	<p>ماده (۱۵) - طرف‌ها با در نظر گرفتن نیاز به مبادله آزاد اطلاعات می‌توانند موافقت‌نامه‌های دوجانبه‌ای منعقد کنند که همکاری بین کارگزاری‌های اطلاعاتی خود را در زمینه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای، ایجاد دفاتر برای کارگزاری‌های اطلاعاتی و اعتبارسنجی روزنامه‌نگاران تنظیم می‌کند.</p>
<p>طرف‌ها از همکاری در زمینه آموزش عالی از جمله موارد زیر حمایت خواهند کرد: ۱- همکاری و تماس مستقیم بین مؤسسات آموزش عالی در هر دو کشور؛ ۲- تبادل دانشجویان [کاردانی]، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری؛ ۳- معرفی انواع سامانه‌های آموزشی، گواهی‌نامه‌ها، دیپلم‌ها، عناوین حرفه‌ای و مدارک تحصیلی ارائه شده معتبر توسط مؤسسات آموزشی در هر دو کشور؛ ۴- ترویج آموزش زبان و ادبیات طرف دیگر در مؤسسات آموزش عالی از جمله تبادل اساتید از هر دو کشور؛ ۵- تبادل اساتید دانشگاهی دانشمندان و کادر فنی به منظور ایراد سخنرانی و انجام تحقیقات علمی.</p>	<p>پیشنهاد تصویب با رفع اصلاح و رفع ابهام.</p> <p>این ماده شرایط همکاری‌های علمی بین دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دو کشور ایران و لهستان را تسهیل می‌کند و در صورت اخذ تدابیر صحیح و نگارش آیین‌نامه‌های اجرایی مناسب، دیوان‌سالاری و پیچیدگی ارتباطات علمی بین دانشگاه‌های دو کشور در زمینه‌های مختلف مانند تبادل استاد و دانشجو و برگزاری سمینارها و دوره‌های آموزشی مشترک را رفع خواهد کرد.</p> <p>در بند (۲) دانشجویان مقاطع کاردانی فراموش شده است. در صورتی که انتقال دانش و مهارت با توجه به نیازهای شغلی کشور به دانشجویان این مقطع موضوع بسیار مهمی است. به علاوه اینکه بخشی زیادی از آموزش عالی کشور مانند دانشگاه فنی و حرفه‌ای و دانشگاه جامع علمی-کاربردی به آموزش در مقطع کاردانی مشغول هستند.</p> <p>در بند (۳) تبادل اطلاعات در مورد برخی مدارک و سامانه‌ها محل ابهام است. مشخص نشده منظور از اطلاعات آیا موارد فنی و مسائل کیفی است و یا اطلاعات اشخاص و دانشگاه مدنظر است؟ لذا در بند (۲) قبل از واژه کارشناسی، (کاردانی) اضافه شود. و اصلاح بند (۳) به صورت زیر پیشنهاد می‌شود: -- معرفی انواع سامانه‌های آموزشی، گواهی‌نامه‌ها، دیپلم‌ها، عناوین حرفه‌ای و مدارک تحصیلی ارائه شده معتبر توسط مؤسسات آموزشی در هر دو کشور.</p>	<p>ماده (۱۶) - طرف‌ها از همکاری در زمینه آموزش عالی از جمله موارد زیر حمایت خواهند کرد: ۱- همکاری و تماس مستقیم بین مؤسسات آموزش عالی در هر دو کشور؛ ۲- تبادل دانشجویان کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری؛ ۳- تبادل اطلاعات در مورد سامانه‌های آموزشی، گواهی‌نامه‌ها، دیپلم‌ها، عناوین حرفه‌ای و مدارک تحصیلی ارائه شده توسط مؤسسات آموزشی در هر دو کشور؛ ۴- ترویج آموزش زبان و ادبیات طرف دیگر در مؤسسات آموزش عالی از جمله تبادل اساتید از هر دو کشور؛ ۵- تبادل اساتید دانشگاهی دانشمندان و کادر فنی به منظور ایراد سخنرانی و انجام تحقیقات علمی.</p>

متن اصلاحي	اظهار نظر کارشناسي	متن لايحه
<p>ماده (۱۷) - طرفها از همکاری بین مؤسسات علمی و واحدهای تحقیقاتی در زمینه های زیر حمایت خواهند کرد: ۱- انجام طرح های پروژه های تحقیقاتی مشترک؛ ۲- مشارکت دانشمندان محققین و کارشناسان در همایش ها، اجلاس ها و سایر جلساتی که در هر دو کشور برگزار می شود؛ ۳- تبادل اطلاعات و اسناد علمی و فنی [با رعایت محرمانگی].</p>	<p>پیشنهاد تصویب داده می شود. این ماده بر حوزه پژوهش متمرکز است. از آنجایی که کشور لهستان طبق آخرین اطلاعات رتبه ۱۹ در تولید علم در جهان را دارا است. این ماده در جهت تقویت کیفیت پژوهش های طرفین با هم افزایی دانشمندان و دانشجویان دو کشور مفید است. با توجه به اینکه برخی از آمار و اطلاعات خصوصیت محرمانگی دارند، لازم است در بند (۳) منظور از تبادل اطلاعات، اسناد علمی و فنی تصریح شود.</p>	<p>ماده (۱۷) - طرفها از همکاری بین مؤسسات علمی و واحدهای تحقیقاتی در زمینه های زیر حمایت خواهند کرد: ۱- انجام طرح های پروژه های تحقیقاتی مشترک؛ ۲- مشارکت دانشمندان محققین و کارشناسان در همایش ها، اجلاس ها و سایر جلساتی که در هر دو کشور برگزار می شود؛ ۳- تبادل اطلاعات و اسناد علمی و فنی.</p>
<p>ماده (۱۸) - ۱- طرفها از همکاری و تبادل تجربیات در زمینه آموزش [با رعایت سیاست های کلی طرفین در حوزه آموزش] حمایت خواهند کرد. ۲- طرفها از توسعه تماس ها و همکاری های جوانان [با رعایت ارزش های بومی و فرهنگی] و همچنین همکاری بین سازمان ها و مؤسسات جوانان که با مسائل جوانان در هر دو کشور سر و کار دارند، حمایت خواهند کرد.</p>	<p>از آنجاکه آموزش موضوع تأثیر گذار بر فرهنگ است و نباید متأثر از الگوهای خاصی چون سند ۲۰۳۰ باشد، لازم است تا ملاحظات مذکور در این توافقنامه در نظر گرفته شود. همچنین توسعه تماس ها و همکاری های حوزه جوانان باید با تأکید بر ارزش های بومی و فرهنگی دو طرف صورت گیرد.</p>	<p>ماده (۱۸) - ۱- طرفها از همکاری و تبادل تجربیات در زمینه آموزش حمایت خواهند کرد. ۲- طرفها از توسعه تماس ها و همکاری های جوانان و همچنین همکاری بین سازمان ها و مؤسسات جوانان که با مسائل جوانان در هر دو کشور سر و کار دارند، حمایت خواهند کرد.</p>
	<p>پیشنهاد تصویب ماده (۱۹) داده می شود. در فصل دوم نقشه جامع علمی کشور، بر ارتقای جایگاه زبان فارسی در بین زبان های بین المللی علمی نیز تأکید شده است. بنابراین این ماده می تواند زمینه معرفی زبان، فرهنگ و تاریخ غنی ایران به محققین و دانشجویان کشور لهستان را فراهم آورد. همچنین این مهم می تواند زمینه ای برای محققان علوم انسانی کشور فراهم نماید تا خود را به سطح استانداردهای بین المللی نزدیک کنند.</p>	<p>ماده (۱۹) - طرفها از تحقیقات در مورد، زبان فرهنگ و تاریخ دو کشور حمایت خواهند کرد.</p>
	<p>بر اساس محتوای جزء های (۵)، (۹)، (۱۴)، (۱۷)، (۱۸)، بند (الف) ماده (۴) قانون اهداف و وظایف اختیارات وزارت ورزش و جوانان (مصوب ۱۳۹۹/۰۶/۱۳)، وزارت ورزش و جوانان موظف به جذب و حمایت از سرمایه گذاری های خارجی، تسهیل دسترسی و مشارکت مردمی در رویدادهای ورزشی بین المللی توسعه ارتباطات و تدوین دستورالعمل های اعزام و ورود دانشخاص ورزشی، ارتقا و ترویج جهانی ورزش های ملی و روستایی و بازی های بومی و محلی است که در این راستا موافقت نامه حاضر می تواند به تسهیل بخشی از وظایف و عملکردهای ورزشی در عرصه بین المللی و ایفای نقش مؤثر آنها در توسعه ورزش کشور کمک کند. اساس حکم داری ابراهام است و نیاز است مطابق با متن انگلیسی و در راستای رفع ابراهام از حالت کلی گویی خارج و مشخصا به جزئیات و نوع همکاری میان طرفین اشاره شود؛ از طرفی مطابق با ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور (مصوب ۱۳۷۳/۰۴/۲۹) و گستردگی نهادهای ورزشی ذکر شده در ذیل قانون، لازم است تا نهادهای ورزشی نیز در متن موافقت نامه مورد خطاب قرار گیرد. بنابراین لازم است تا از عبارت توسعه ارتباطات و تبادل همکاری میان نهادها، مؤسسات و سازمان های ورزشی به جای اطلاق تماس های مستقیم استفاده شود.</p>	<p>ماده (۲۰) - طرفها از تماس های مستقیم بین مؤسسات و سازمان های ورزشی حمایت خواهند کرد.</p>
<p>۱- طرفها از [توسعه ارتباطات و تبادل همکاری میان نهادها] مؤسسات و سازمان های ورزشی حمایت خواهند کرد. ۲- طرفها در تسهیل دسترسی و مشارکت مردم در رویدادهای مهم ورزشی محلی، ملی و بین المللی همکاری خواهند کرد. ۳- طرفها از آموزش، اعزام و تبادل مربی، ورزشکار، تدارک بازی های دوستانه و برگزاری جشنواره های مشترک ورزشی حمایت خواهند کرد [.</p>		
	<p>مورد تایید است</p>	<p>ماده (۲۱) - طرفها از همکاری فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران و فرهنگستان علوم لهستان بر اساس یادداشت تفاهم همکاری علمی بین فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران و فرهنگستان علوم لهستان امضا شده در ورشو به تاریخ ۲۷ تیر ۱۳۸۴ هجری شمسی برابر با ۱۸ ژوئیه ۲۰۰۵ میلادی حمایت خواهند کرد.</p>

متن اصلاحی	اظهار نظر کارشناسی	متن لایحه
ماده (۲۲) - طرف‌ها از همکاری در زمینه‌های فرهنگ، و ارتباطات و اطلاعات در سازمان (آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد) یونسکو و همچنین همکاری مستقیم در سطح دوجانبه در این زمینه بین کمیسیون‌های ملی خود برای یونسکو [با رعایت قوانین و مقررات داخلی خود] حمایت خواهند کرد.	مورد تأیید است. پیشنهاد تصویب این ماده داده می‌شود. همکاری بین کمیسیون‌های ملی دو کشور با هدف ایجاد هماهنگی برای همکاری‌های کلان‌تر و هم‌افزایی با استفاده از تجربیات یکدیگر مطلوب ارزیابی می‌شود. این مهم در جزء (۱۴) ماده (۱۳) اساسنامه کمیسیون ملی یونسکو مورد تأکید قرار گرفته است. با توجه به تفاوت رویکردی در اسناد بالادستی نظام آموزشی ایران (سند تحول بنیادین) با سند آموزشی یونسکو (۲۰۳۰) همکاری در این حوزه ممکن است با خلل‌هایی مواجه و موجب اختلاف شود؛ فلذا بهتر است همکاری در این بند فارغ از حوزه (آموزش) باشد.	ماده (۲۲) - طرف‌ها از همکاری در زمینه‌های آموزش، علم، فرهنگ و ارتباطات و اطلاعات در سازمان (آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد) (یونسکو) و همچنین همکاری مستقیم در سطح دوجانبه در این زمینه‌ها بین کمیسیون‌های ملی خود برای یونسکو حمایت خواهند کرد.
ماده (۲۳) - طرف‌ها تمایل خود را برای همکاری در زمینه حق نشر و حقوق مرتبط [طبق قوانین داخلی کشور هر یک از طرف‌ها] ابراز می‌کنند.	با توجه شرایط و اقتضائات خاص کشور در زمینه حق نشر و مالکیت معنوی، بهتر است این ماده با لحاظ این شرایط تکمیل شود.	ماده (۲۳) - طرف‌ها تمایل خود را برای همکاری در زمینه حق نشر و حقوق مرتبط ابراز می‌کنند.
-	مورد تأیید است.	ماده (۲۴) - طرف‌ها می‌توانند تأسیس مراکز فرهنگی در کشورهای خود و عملکرد آنها را بر اساس مقررات جاری در هر دو کشور تسهیل کنند. به این ترتیب و به منظور توسعه روابط فرهنگی، هر دو کشور می‌توانند به‌طور متقابل نمایندگان و مشاوران خود را به کشور طرف دیگر اعزام کنند.
-	مورد تأیید است.	ماده (۲۵) - طرف‌ها بر قصد خود برای تعیین کمیسیونی ترکیبی که به‌طور متناوب در دو کشور تشکیل جلسه خواهد داد، صحنه می‌گذارند. وظایف کمیسیون عبارت است از: تدوین و اتخاذ برنامه‌های اجرایی دوره‌ای نظارت بر حسن اجرای این موافقت‌نامه تدوین راه حل برای مشکلات گزارش شده به‌موجب این موافقت‌نامه تحلیل و تهیه راهکارها در زمینه همکاری‌های فرهنگی بین دو کشور
-	مورد تأیید است.	ماده (۲۶) - ۱- طرف‌های مجری این موافقت‌نامه (که به معنای نهادهای صلاحیت‌داری است که از سوی طرف‌ها مجاز به اجرای موافقت‌نامه هستند) که داده‌های شخصی را دریافت کرده‌اند، می‌توانند از آنها صرفاً برای اهداف موافقت‌نامه استفاده کنند. ۲- نهادهای مجاز باید از سطح مناسب حفاظت از داده‌های شخصی اطمینان حاصل نمایند؛ جمله: (۱) اطلاع دادن به شخصی که داده‌های شخصی او پردازش می‌شود، در مورد هویت نهادی که موافقت‌نامه را اجرا می‌کند و جزئیات تماس آن و همچنین اهداف پردازش داده‌ها، مبنای قانونی پردازش دسته‌های پردازش داده‌ها و بازه زمانی که داده‌های شخصی ذخیره می‌شود؛ (۲) اطلاع‌رسانی در مورد حقوق به شخصی که داده‌های شخصی او پردازش خواهد شد و ویژه حق دسترسی به داده‌های شخصی او، حق تصحیح یا حذف داده‌های شخصی و حق اعمال این حقوق؛ (۳) اجرای اقدامات فنی و سازمانی مناسب برای اطمینان از سطح کافی حفاظت از داده‌های شخصی پردازش شده از دسترسی افشای غیرمجاز؛ (۴) در صورت افشای غیرمجاز داده‌های شخصی که ممکن است باعث خطر بالایی نقض حقوق و آزادی‌های اشخاصی شود که داده‌های شخصی آنها پردازش می‌شود، نهادهایی که موافقت‌نامه را اجرا می‌کنند یکدیگر را در مورد چنین نقضی مطلع خواهند کرد و تمام اقدامات ممکن را برای جلوگیری از چنین نقضی و تضمین اعمال حقوق موضوع داده‌ها انجام خواهند داد؛ (۵) اطمینان از امکان حذف داده‌های شخصی پس از تحقق هدف پردازش آنها. ۳- طرف‌ها حق اشخاصی را که اطلاعات شخصی آنها مورد نظر است جهت طرح شکایت نزد مرجع اداری صلاحیت‌دار یا در دادگاه یک طرف که احقاق حقوق آنها را در شرایطی تضمین می‌کند که این افراد تشخیص دهند که داده‌های شخصی آنها به‌طریق اشتباه پردازش می‌شود تضمین خواهند کرد.

متن اصلاحی	اظهار نظر کارشناسی	متن لایحه
ماده (۲۷) - هرگونه اختلاف بین طرف ها ناشی از اجرای این موافقت نامه [با رعایت اصل یکصد و سی و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران] از طریق مجاری سیاسی (دیپلماتیک) حل و فصل خواهد شد.	مورد تأیید است. لازم است رعایت اصل یکصد و سی و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای این ماده لحاظ شود.	ماده (۲۷) - هرگونه اختلاف بین طرف ها ناشی از اجرای این موافقت نامه از طریق مجاری سیاسی (دیپلماتیک) حل و فصل خواهد شد.
-	مورد تأیید است. لازم است رعایت اصول هفتاد و هفتم و یکصد و بیست و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای این ماده لحاظ شود.	ماده (۲۸) - مفاد این موافقت نامه می تواند در قالب اسناد الحاقی پروتکل های با رضایت هر دو طرف تکمیل شود.
-	مورد تأیید است.	ماده (۲۹) - این موافقت نامه طبق قوانین ملی کشور هر یک از طرف ها تصویب و این امر با تبادل یادداشت تأیید خواهد شد. این موافقت نامه ۳۰ روز پس از دریافت آخرین یادداشت لازم الاجرا خواهد شد.
ماده (۳۰) - ۱- این موافقت نامه برای مدت [سه سال [منعقد شده] و خود به خود برای سه سال بعد بدون دریافت اخطار به طرفین قابل تمدید است. همچنین هر طرف می تواند از طریق اطلاعیه با یک دوره اخطار ۶ ماهه آن را خاتمه دهد. ۲- برنامه ها، طرح ها (پروژه ها) و نقشه های اجرایی که به موجب این موافقت نامه آغاز شده اند، صرف نظر از مدت اعتبار این موافقت نامه [براساس سازوکار ماده (۲۸) این قانون در قالب الحاقی مجدداً تعیین تکلیف خواهند شد و براساس توافق جدید] معتبر خواهند بود.	بازه زمانی نامحدود را می توان مطابق توافق نامه قبلی دو کشور در سال ۱۳۴۷ به بازه های سه ساله و تمدید خودکار تغییر داد (در صورت عدم دریافت اخطار به هر کدام از طرفین). برنامه ها، طرح ها و نقشه هایی که بار مالی و اجرایی طولانی دارد ولی به موجب لغو موافقت نامه به قوت خود باقی هستند، محل مسئله خواهند بود. بنابراین لازم است تا در مورد نحوه اتمام آن پس از پایان توافق نامه به صورت مستقل تصمیم گیری شود.	ماده (۳۰) - ۱- این موافقت نامه برای مدت نامحدود منعقد شده و هر طرف می تواند از طریق اطلاعیه با یک دوره اخطار شش ماهه آن را خاتمه دهد. ۲- برنامه ها، طرح ها (پروژه ها) و نقشه های اجرایی که به موجب این موافقت نامه آغاز شده اند صرف نظر از مدت اعتبار این موافقت نامه تا زمان پایان آنها معتبر خواهند بود.
ماده (۳۱) - در تاریخ لازم الاجرا شدن این موافقت نامه، موافقت نامه فرهنگی بین دولت ایران و دولت جمهوری [مردمی] لهستان منعقد در تهران در تاریخ ۲۳ اردیبهشت ۱۳۴۷ برابر با ۱۳ می ۱۹۶۸ منقضی خواهد شد. این موافقت نامه در تهران در تاریخ ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۱ هجری شمسی مطابق با ۸ می ۲۰۲۲ میلادی در دو نسخه هر کدام به زبان های فارسی، لهستانی و انگلیسی منعقد شد که تمام متون دارای اعتبار یکسان می باشند در صورت اختلاف در تفسیر این موافقت نامه متن انگلیسی ملاک خواهد بود.	موافقت نامه فرهنگی بین دو کشور که در سال ۱۳۴۷ منعقد شده است هر چند دارای ۹ ماده است، اما در برخی موارد کاربردی و دقیق تر تدوین شده است. برای مثال در ماده (۷) برای برنامه های فرهنگی، هنری و ورزشی تکلیف صورت سالیانه یا دوسالانه مشترک مشخص کرده بود. باز نویسی این متن در شکل جدید هم با تکالیف جدید برای جمهوری اسلامی ایران در حوزه حفاظت از میراث فرهنگی همراه شده و هم از دقت زمانی فعالیت ها کاسته است. همچنین در این ماده به اشتباه «جمهوری مردمی لهستان»، «جمهوری ملی لهستان» درج شده است.	ماده (۳۱) - در تاریخ لازم الاجرا شدن این موافقت نامه، موافقت نامه فرهنگی بین دولت ایران و دولت جمهوری ملی لهستان منعقد در تهران در تاریخ ۲۳ اردیبهشت ۱۳۴۷ برابر با ۱۳ می ۱۹۶۸ منقضی خواهد شد. این موافقت نامه در تهران در تاریخ ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۱ هجری شمسی مطابق با ۸ می ۲۰۲۲ میلادی در دو نسخه هر کدام به زبان های فارسی، لهستانی و انگلیسی منعقد شد که تمام متون دارای اعتبار یکسان می باشند در صورت اختلاف در تفسیر این موافقت نامه متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

ایجاد تعهدات یک‌جانبه، عدم توسعه مفاد توافقنامه براساس ظرفیت قابل استفاده و کلی‌گویی و غیرعملیاتی بودن، جزئیات این توافقنامه را با چالش روبه‌رو کرده است. این موارد به این شرح است:

بخش نگاه به گذشته ترجمه شده، در حالی که برداشت‌های متفاوتی مثل آثار بازیگری خاص، سبکی خاص و... از آن قابل دریافت است. در حالی که معادل مناسب برای آن، مرور آثار گذشته است.

همچنین واژه «Cultural property» در ماده (۱۳) که اشاره به دارایی‌های فرهنگی دارد، به مفهوم دارای ارزش میراثی و اثر فرهنگی ترجمه شده است. بنابراین در بخش ترجمه متن نیازمند بازبینی است.

همچنین به نظر می‌رسد با ذکر واژه «Shall» در برخی از مواد موافقت‌نامه حاضر، جنبه تکلیفی و الزام‌آور بودن آن نیازمند برجسته‌سازی بود. در حالی که چنین اتفاقی رخ نداده است و معنای انجام دادن امری بدون الزام در متن فارسی مشاهده می‌شود.

جدول ۱ نشان می‌دهد که نزدیک به ۴۸ درصد از مواد لایحه نیازمند اصلاح جزئی یا کلی است. لذا نکات نیازمند تغییر در متن نسبتاً زیاد ارزیابی می‌شود. ایرادهایی مانند ترجمه ناصحیح متن انگلیسی، نبود مواعدهای زمانی برای عملیاتی کردن موافقت‌نامه،

۴. ایرادهای وارده به ترجمه متن انگلیسی

در متن انگلیسی از واژه «Education» استفاده شده که در متن فارسی به «آموزش» ترجمه شده است (برای مثال ماده (۱۶) و (۱۸))؛ در حالی که یکی از ترجمه‌های «Education» به فارسی «آموزش و پرورش» است که دایره وسیع‌تری از «آموزش» را شامل می‌شود که می‌تواند فهم از توافق‌نامه بین دو کشور را نیز تحت تأثیر قرار دهد.

همچنین عمده موارد همکاری‌های آموزشی در این لایحه به تبادل اطلاعات و حمایت از تحقیقات آموزشی معطوف است که امر نکو و منجر به ارتقای سطح مطالعات حوزه آموزش «Education» خواهد شد، اما بهتر آن بود که به جهت تبادلات میان فرهنگی، معرفی تاریخ، جغرافیا و عناصر ملی طرفین در کتب درسی در چارچوب قوانین و فرهنگ هر کشور نیز اشاره شود. همچنین واژه «Retrospective» در ماده (۶) به معنای

۵. عدم توسعه مناسب توافقنامه در زمینه رسانه‌های گروهی

فیلم نکاتی را در نظر گرفته است. لذا در حالی که متن توافقنامه دامنه محدودی از رسانه‌ها را مدنظر قرار داده، اما ظرفیت فوق برای پوشش سایر رسانه‌های گروهی نیز فراهم بوده است.

در عنوان لایحه آمده است که این توافقنامه در مورد همکاری در زمینه‌های فرهنگی، آموزشی و... رسانه‌های گروهی است. این در حالی است که صرفاً در ماده (۱۴) و با عنوان همکاری در زمینه پخش رادیو و تلویزیونی و همچنین در برخی از مواد در خصوص

۶. ایجاد تعهد یک‌جانبه برای جمهوری اسلامی ایران

به معنای تعیین برنامه و اولویت برای وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی است. این موضوع همچنین موجب بار مالی است که سازمان برنامه و بودجه نیز باید در قبال آن تمهیدات لازم را در نظر گیرد.

همچنین تعهد مذکور از جمله مواردی است که صرفاً جمهوری اسلامی ایران به آن متعهد شده و در قبال آن جمهوری لهستان تکلیف مشابه یا جبرانی در نظر نگرفته است. لذا به نظر می‌رسد سازوکار مذکور می‌تواند در قالب توافقی مستقل و در قالب طرحی تخصصی ذیل این موافقت‌نامه پیگیری شود.

بند «۱» ماده (۱۲) لایحه به حمایت قانون جمهوری اسلامی ایران از گورستان‌های جنگی سربازان نیروهای مسلح لهستان در شرق و غیرنظامیان فوت شده در جنگ و مکان‌های یادبود این حوزه دارد. ظرفیت مذکور صرفاً در صورت ثبت این آثار در فهرست آثار ملی مطابق با قانون راجع به حفظ آثار ملی مصوب سال ۱۳۰۹ و فصل نهم از کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب سال ۱۳۹۲ مقدور است. در حال حاضر بخشی از این قبرستان‌ها (مثل قبرستان لهستانی‌ها در اهواز) در اولویت برای ثبت ملی قرار نگرفته‌اند و پذیرش این موضوع توسط دولت،

۷. فقدان مواعدهای زمانی مشخص برای انجام تبادلات فرهنگی

(ماده (۱۴))، آموزش های فنی و حرفه ای (ماده (۱۵))، ایجاد تولیدات مشترک فی مابین (ماده (۱۶))، ارائه خدمات در ارتباط با موزه ها (ماده (۷)) و... بازه زمانی مشخص و مواعدهای قابل پیگیری را مطرح نکرده است. در حالی که بازه زمانی این توافقنامه نامحدود در نظر گرفته شده است.

لایحه اخیر نسبت به توافقنامه سال ۱۳۴۷ میان دو کشور از یک نظر دچار عقب گرد شده است. در ماده (۷) توافقنامه سابق، طرفین مکلف به تدوین سالیانه یا دوسالیانه برنامه های مبادلات فرهنگی، هنری و ورزشی توسط مقامات صلاحیت دار شده بودند. در صورتی که در مواردی چون برنامه های مرتبط با پخش رادیو و تلویزیون

۸. کلی گویی و غیر عملیاتی بودن مواد لایحه

نمایشگاه های صنایع دستی هنری و جشنواره ها ماده (۷) (در حالی که مشخص نیست منظور از تشویق چیست؟)، همکاری کردن در زمینه پخش رادیو و تلویزیون ماده (۱۴) (در حالی که نوع و کمیت همکاری غیر قابل پیگیری است) از جمله مصداق های این مساله است.

متن لایحه به اقدامات کلی و غیر قابل سنجش و پیگیری محدود شده است که قابل عملیاتی شدن این توافقنامه را با مسئله روبه رو می کند. حمایت کردن از سازمان های غیر دولتی در ماده (۳) یا از مؤسسات فرهنگی در ماده (۴) و... (در حالی که مشخص نیست چه نوع حمایتی مدنظر است)، تشویق همکاری در زمینه شرکت در

۹. نتیجه گیری و پیشنهادها

در حوزه حفاظت از قبرستان های تاریخی لهستانی ها به صورت یک جانبه و بدون در نظر گرفتن اولویت ها و هزینه های دستگاه ذی ربط، ثبت این آثار را تکلیف کرده است.

در حوزه رسانه، از ظرفیت های جامعی که عنوان لایحه آن را مطرح کرده است، استفاده نکرده و صرفاً به حوزه های رادیو و تلویزیون محدود شده است.

همچنین ایرادهای متعددی از نظر ترجمه متن انگلیسی به فارسی دارد که از نظر معنایی و حقوقی دو متن فارسی و انگلیسی را از همسان بودن فاصله داده است.

علاوه بر موارد فوق لازم است متن تبصره ذیل ماده واحده به شکل زیر اصلاح شود: «تبصره: رعایت اصول هفتاد و هفتم و یکصد و بیست و پنجم و یکصد و سی و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای این موافقت نامه الزامی است.» با توجه به آنچه بیان شد، تصویب لایحه حاضر پس از اعمال اصلاحات مورد نیاز که در متن مورد اشاره قرار گرفت، بلامانع است.

لایحه موافقت نامه همکاری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری لهستان در مورد همکاری های فرهنگی، علمی، ورزشی، جوانان و رسانه های گروهی با شماره ثبت ۹۳۲ در ۱۴۰۲/۵/۸ با ۳۱ ماده اعلام وصول شد. این دو کشور در سال ۱۳۴۷ در حوزه های فرهنگی نیز دارای موافقت نامه ای با ۹ ماده بوده اند که با لایحه اخیر در راستای توسعه و بهبود آن ارائه شده است. هر چند لایحه اخیر نسبت به توافقنامه سابق در حوزه تدوین برنامه های مبادلات بین فرهنگی، زمان بندی مشخص شده را ندارد.

شایان ذکر است که این لایحه از جهت کلیات مورد تأیید است، اما از نظر جزئیات دارای ایرادهایی است. مواد لایحه موجب مشخص سازی اقدامات و فعالیت های آتی دو کشور نخواهد بود. چرا که بسیار کلی نگارش یافته است. در قبال اقدامات عملی بین دو کشور و برنامه های مشترک موعدهای زمانی و سازوکار قابل پیگیری در نظر نگرفته است.

منابع و مآخذ

- [۱]. گودرزی بروجردی، معصومه و مرتضی، نورائی و ابوالحسن، فیاض انوش. (۱۳۹۸). بررسی مناسبات اجتماعی فرهنگی مهاجران لهستانی با ایرانیان؛ نمونه پژوهی شهر اصفهان (۱۳۲۱ تا ۱۳۲۴ ش/ ۱۹۴۲ تا ۱۹۴۵ م). پژوهش های تاریخی، ۱۱(۲)، ۱-۱۴. doi: 10.22108/10.22108.1156.jhr
- [۲]. اسنادی از اشغال ایران در جنگ جهانی دوم، مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری، دی ۱۳۸۹، جلد سوم.

گزیده سیاستی

لایحه موافقت‌نامه بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری لهستان، در حوزه‌های فرهنگی، علمی، ورزشی، جوانان و رسانه‌های گروهی، هرچند از نظر کلیات مورد تأیید بوده، اما برای تصویب نیاز است تا این موارد برطرف شود. اشتباهات در ترجمه، کلی‌گویی، فقدان زمان‌بندی عملیاتی، تعهدات یک‌طرف، اصلاح تبصره ذیل ماده واحده و عدم توسعه مفاهیم در حوزه رسانه.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir